

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Kani BEKO

İzmir Milletvekili

Boşanma davalarının sonuçlanmasının ardından, velayeti kendisine verilmemiş ebeveynin iki haftada bir hafta sonu, bayramların belli günleri, ara tatil ve yaz tatilinin de yine bir kısmında çocukla şahsi ilişki kurabilmesi için mahkemeler tarafından ilgili taraf lehine karar verilmekte ve bu kapsamda çocuk icra yolu ile ebeveyni ile görüşebilmektedir. Ancak, çocukların icra iflas kanunu uyarınca adeta bir eşya gibi anne veya babalarına teslimi hem çocuk hem de aile açısından önemli psikolojik sorunlara neden olmaktadır.

Anayasamızın 90. Maddesi; “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7.5.2004-5170/7 Md.)Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.” demektedir. Bu nedenle de Anayasamızın 90. Maddesi ile çelişen ve uyuşmazlık yaratan hususlarda uluslararası sözleşmelere uygun kararlar alınmalıdır. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından çocukla kişisel ilişki, velayet, aile hayatına saygı hakkı ihlallerine ilişkin Türkiye aleyhine kararlar verilmiş olup bu kararlar emsal niteliği taşımaktadır. Bu kararların ortaya koyduğu sonuç şudur; Türk Medeni Kanununun, velayetin tek tarafa verilmesini öngören maddesi ve çocukla kişisel ilişkinin icra yoluyla sağlanmasına neden olan İcra İflas Kanunu, bu alanda hak ihlallerine neden olabilmektedir. Tüm bu değerlendirmeler ışığında;

1. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 3. maddesinde;

“a. Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde çocuğun yararı temel düşüncedir.

b. Taraf Devletler, çocuğun ana-babasının vasilerinin ya da kendisinden hukuken sorumlu olan diğer kişilerin hak ve ödevlerini de göz önünde tutarak, esenliği için gerekli bakım ve korumayı sağlamayı üstlenirler ve bu amaçla tüm uygun yasal ve idari önlemleri alırlar.” demektedir.

“Medeni Kanun Madde 336- Evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velâyeti birlikte kullanırlar. Ortak hayata son verilmiş veya ayrılık hâli gerçekleşmişse hâkim, velâyeti eşlerden birine verebilir.” hükmü bulunmaktadır. Buna rağmen bu hükümden ayrılık hâli gerçekleşmişse iki tarafa birden verilemez ya da velayet birlikte kullandırılmaz sonucu nasıl çıkarılmakta ve neden tüm boşanma davalarında tek taraflı velayet hükmü kurulmaktadır?

2. Boşanma halinde müşterek çocuğun velayetini genellikle tek taraflı tesis ederek çocuğun üstün yararı nasıl korunmaktadır?
3. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 5. maddesinde
“Taraflar Devletler, bu Sözleşmenin çocuğa tanıdığı haklar doğrultusunda çocuğun yeteneklerinin geliştirilmesi ile uyumlu olarak, çocuğa yol gösterme ve onu yönlendirme konusunda ana-babanın, yerel gelenekler öngörüyorsa uzak aile veya topluluk üyelerinin, yasal vasilerinin veya çocuktan hukuken sorumlu öteki kişilerin sorumluluklarına, haklarına ve ödevlerine saygı gösterirler.” demektedir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde, velayet sahibi olmayan ebeveynin, sadece nafaka ödemesi ve ayda iki defa çocukla görüşmesi çocuk açısından sizce yeterli midir?
4. Uluslararası sözleşmelere aykırı uygulamalar nedeniyle boşanma sonrasında müşterek çocuk ayda iki kez hayatına misafir olan uzaktaki ebeveynine yabancılaşırken, çocuğun o ebeveynin ilgi ve bakımından yararlanması ne kadar mümkündür?
5. Mahkeme kararına uyulmayıp müşterek çocukla kişisel ilişki engellenerek cebri icra yoluna mecbur bırakılması halinde, icra işlemleri için gereken masrafları, yasal prosedürleri ve gerekli tüm şartları sağlayamayan ebeveyn ve çocuk için düzenli görüşme hakkı her durumda ihlal edilmektedir. Bu durumun düzeltilmesi için bir tasarrufunuz var mıdır?
6. İcra İflas Kanunu’nun çocuk tesliminin taşınır bir eşya gibi yapılmasına olanak veren hükmünün değiştirilmesi konusunda bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
7. İcra daireleri yerine çocukların teslimi ve çocuklarla ilişki tesisi işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla “Çocuk Teslim Merkezi” adıyla merkezler kurulacağı bilgisi kamuoyuna yansımıştı. Bu konuya dair çalışmalar hangi aşamada?
8. İlgili düzenlemenin bugüne kadar hayat geçirilmemesinin sebebi nedir?